

Диссертациялык кеңештин экспертиин корутундусу

Ош мамлекеттик университетинин жана И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча уюштурулган Д.13.23.681 диссертациялык кеңешине караштуу эксперт Нуржанова Сабира Акматбековнанын изденүүчү Мусаев Бакытбек Малаевичтин диссертациясы боюнча “Маалыматтык технологиялардын жардамы менен студенттерди кесипке багыттап окутуу (Башкаруудагы маалыматтык технологиялар курсун окутуунун мисалында)” темасына педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденүүгө 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (информатика жана билим берүүнү маалыматташтыруу) адистиги боюнча Мусаев Бакытбек Малаевич тарабынан берилген диссертацияны карап чыгып, төмөнкүдөй корутундуга келди:

1. Диссертациялык кеңешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши.

Сунуш кылынган “Маалыматтык технологиялардын жардамы менен студенттерди кесипке багыттап окутуу (Башкаруудагы маалыматтык технологиялар курсун окутуунун мисалында)” темасындагы кандидаттык диссертация диссертациялык кеңештин профилине туура келет.

Диссертациялык иште турмуштук жана кырдаалдык маселелерди чечүүнүн негизинде студенттердин экономикалык жана башкаруучулук ой жүгүртүүсүн өнүктүрүүнүн илимий-методикалык факторлорун аныктоого байланышкан маселелер каралып, диссертациялык кеңештин адистик паспортуна толук ылайык келет.

2. Диссертациялык изилдөөнүн максаты турмуштук кырдаалдык маселелерди чечүү аркылуу студенттердин экономикалык жана башкаруучулук ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү методологиясын иштеп чыгуу, ошондой эле аларды окуу процессине киргизүү боюнча сунуштарды иштеп

чыгуу болуп саналат.

Издөнүүчү тарабынан коюлган максат диссертацияда төмөндөгү милдеттерди аткаруу менен чечилген:

1. Кесиптик окутууда маалыматтык технологияларды колдонуунун учурдагы абалын, алардын көйгөйлөрүн жана аларды жаңылоонун зарылдыгын аныктоо.

2. Кесипке басым жасоо менен “Менеджменттеги маалыматтык технологиялар” курсунун мазмунун, каражаттарын жана окутуу ыкмаларын иштеп чыгуу.

3. Студенттердин аракетинин ориентирленген негизин калыптандыруу технологиясын, окуу процессине теорияны киргизүү технологиясын ишке ашыруу.

4. Студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоо технологиясынын эффективдүүлүгүн эксперименталдык түрдө текшерүү.

Изилдөө иштерин жүргүзүүдө изденүүчү илимий, окуу жана методикалык адабияттарды талдоо, анкета жүргүзүү, системалаштыруу, жалпылоо **методдору** менен иш алып барган жана сунушталган окутуу методикасынын натыйжалуулугун текшерүү үчүн педагогикалык экспериментти сунуштаган.

Биринчи милдет боюнча изденүүчү тарабынан педагогика, психология, методология жана экономика боюнча ата мекендик жана чет элдик булактарга талдоо жүргүзгөн. Жүргүзүлгөн талдоо изилдөө темасынын актуалдуулугун жана кесиптик ишмердикте маалыматтык технологияларды колдонуунун өсүп жаткан тенденциялары менен ЖОЖдордогу “Менеджменттеги маалыматтык технологиялар” курсу боюнча студенттерге маалыматтык технологияларды окутуу практикасынын ортосунда орун алган карама-каршылыктардын бар экендигин; студенттерди кесиптик ишмердикке даярдоонун объективдүү зарылчылыгы жана окутуунун бардык этаптарында, өзгөчө уюштуруучулук жана башкаруучулук ишмердүүлүктө кесиптик милдеттерди комплекстүү

түшүнүүнү калыптандыруучу педагогикалык эмгектердин аздыгын көрсөтөт.

Изилдөөнүн экинчи милдети боюнча автор диссертациясынын “Изилдөө методдору жана аларды ишке ашыруунун технологиясы” деген экинчи главасында студенттердин башкаруучулук жана уюштуруучулук жөндөмдөрүн өнүктүрүүнүн методологиясын жана жеке ыкмаларын сунуштайт, ошондой эле студенттердин башкаруучулук жана уюштуруучулук жөндөмдөрүн өнүктүрүү боюнча сунуштарды берет. Ошондой эле «Менеджменттеги маалыматтык технологиялар» курсунда бизнес-план түзүү белгилүү бир маселени чечүүгө багытталган кесиптик ишмердүүлүктө маалыматтык технологияларды колдонууга үйрөтүүчү каражаттардын, формалардын жана методдордун жыйындысы катары берилери каралган.

Диссертациянын үчүнчү милдети боюнча аракеттин ориентирленген негизин калыптандыруу боюнча материалдар бар, ал эми АОН иш-аракетти жасоодо адам иш жүзүндө таянган шарттардын системасы катары каралат, анын ичинде жасала турган объекттин түспөлү, анын ичинде майда-чүйдөсүнө чейин каралган иш-чаралардын планы да камтылган. Ал эми маалыматтык технологияларды колдонуу менен бизнес-пландоо маселелерин чечүү процессинде ЖОЖдун бүтүрүүчүсүн уюштуруучулук жана башкаруучулук ишмердүүлүккө системалуу даярдоонун звеносу болуп саналат деген тыянак чыгарылды. Кесиптик ишмердүүлүккө даярдык турмуштук жагдайлар менен экономикалык маселелерди иштеп чыгууга жана колдонууга илимий-педагогикалык талаптарды, ошондой эле аларды окуу процессинде колдонуунун ыкмаларын жана ыкмаларын аныктоо менен аныкталат.

Изденүүчү тарабынан төртүнчү милдет чечилген үчүнчү главада бир катар жогорку окуу жайларында (М. Рыскулбеков атындагы Кыргыз экономикалык университетинде, KEIIN International institute билим берүү мекемесинде ж.б.) педагогикалык экспериментти пландаштыруу жана

уюштуруу системасы берилген, мында эксперименттин натыйжаларынын негизинде студенттердин уюштуруучулук жана башкаруучулук жөндөмдөрүн өнүктүрүү үчүн автор тарабынан сунушталган методдордун, ыкмалардын жана методдордун натыйжалуулугун объективдүү жана ишенимдүү баалоо каралган.

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу. Изденүүчү Мусаев Бакытбек Малаевичтин диссертациялык изилдөө темасынын актуалдуулугу «Менеджменттеги маалыматтык технологиялар» курсун окутууну жакшыртуу зарылчылыгы менен тыгыз байланышта. Диссертацияда «Менеджменттеги маалыматтык технологиялар» курсун ийгиликтүү окуп үйрөнүүдө студенттерди экономикалык мүнөздөгү маселелерди чечүүдө кесиптик ишмердүүлүккө даярдоонун каражаты катары маалыматтык технологияларды колдонуу жакшы жыйынтыктарга алып келээри, азыркы социалдык-экономикалык шарттарда ишкердикке жөндөмдүү жетекчи кадрларды даярдоого салымын кошоору айтылган.

Б.М. Мусаевдин илимий ишинин башка изилдөөлөргө караганда өзгөчөлүгү болуп заманбап социалдык-экономикалык шарттарда ишкердик кылууга жөндөмдүү менеджерлерди даярдоо үчүн коомдун социалдык заказы менен аныкталган маселелер; «Менеджмент» адистиги боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында аныкталган милдеттер; студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоонун каражаты катары маалыматтык технологияларды колдонуу каалоосу бар экендигинде.

3. Илимий натыйжалар

Илимий изилдөөдө төмөнкүдөй илимий негизделген теориялык жана практикалык натыйжалар берилген, алардын жыйындысы педагогикалык жана методикалык илимди өнүктүрүү үчүн белгилүү бир мааниге ээ. Алардын арасынан:

- илимий булактарды талдоо авторго студенттердин башкаруу жана уюштуруучулук жөндөмдөрүн өнүктүрүүнүн актуалдуулугун жана

зарылдыгын аныктоого, ошондой эле бул процеске көмөктөшүүчү факторлорду аныктоого мүмкүндүк берди;

- критерийдик методологияны колдонуу менен, студенттерди уюштуруучулук жана башкаруучулук иш-аракеттерге даярдоонун шарттарынын бири катары аракеттин ориентирленген негизин түзүү процессинде бизнес-пландоо маселелерин чечүү үчүн маалыматтык технологияларды колдонуунун натыйжалуулугу эксперименталдык жактан текшерилген жана тастыкталган;

- изилдөөнүн жүрүшүндө студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоонун каражаты катары маалыматтык технологиялардын артыкчылыктары аныкталган;

- студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоонун ийгилигинин көрсөткүчү катары аракеттин ориентирленген негизин түзүүнүн критерийлери жана деңгээлдери иштелип чыккан.

4. Аткарылган изилдөөнүн практикалык мааниси болуп төмөнкүлөр саналат:

- «Менеджменттеги маалыматтык технологиялар» курсун окутууда компьютердик чөйрөдөгү бизнес-пландаштыруунун мисалында студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоо үчүн окуу-методикалык комплекс иштелип чыккан жана колдонууга берилген;

- «Менеджменттеги маалыматтык технологиялар» курсунда студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоонун каражаты катары маалыматтык технологияларды колдонуунун натыйжалуулугу эксперименталдык түрдө тастыкталды.

Изилдөөнүн негизги натыйжалары жана корутундулары ЖОЖдордун практикасында студенттерди кесиптик ишмердүүлүккө даярдоо процессинде, квалификациясын жогорулатуу курстарынын практикасында жана маалыматтык технологияларды колдонуу менен бизнес-пландоо маселелерин чечүү процессинде адистерди кайра даярдоодо колдонулушу мүмкүн.

5. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна шайкеш келиши

Издөнүүчү Б.М.Мусаевдин авторефераты өзүнүн мазмуну, айтылган максаттары жана изилдөө милдеттери боюнча диссертацияга дал келет.

6. Диссертациялык ишти өркүндөтүү үчүн төмөнкү сын-пикирлерди эске алууну сунуштайм:

1) Диссертациядагы изилдөө проблемасында (6-бет) “маалыматтык технология” деген сөз айкашы, ал эми рефератта (4-бет) “компьютердик технология” деген сөз айкашы колдонулган, аны рефератта ондоо керек.

2) Тиркемелерге «Менеджмент» адистиги боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартын киргизүү керек.

7. Сунуштар

1) Диссертацияда бир катар техникалык каталар бар. Алардын айрымдарына төмөнкүлөр кирет:

- 1.1-пункттин аталышындагы ката (мазмунунда 2-бетте — «ЖОЖдордун», 13-беттеги диссертациянын текстинде — «ЖОЖдун»).

2) 3.2-пунктта (117 жана 118) диссертациянын мазмунунда жана тексттин ортосунда беттери боюнча дал келбестик бар.

3) Диссертация 125 булакка шилтемелерди камтыйт (бул 75 пайызды түзөт). 40тан ашык булактарга шилтемелер жок, бул төмөндөгү сандар менен берилген булактар: 3, 9, 14, 19, 33, 41, 49, 58, 63, 66, 71, 80, 85, 90, 93, 120, 129, 134, 140, 148, 150, 154, 157, 163 ж.б.

8. Корутунду:

Диссертациялык кеңештин эксперти сунуш кылынган документтерди карап чыгып, Ош мамлекеттик университетинин жана И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча уюштурулган Д.13.23.681 диссертациялык кеңешине 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (информатика жана билим берүүнү маалыматташтыруу) адистиги боюнча педагогика илимдеринин

кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн «**Маалыматтык технологиялардын жардамы менен студенттерди кесипке багыттап окутуу (Башкаруудагы маалыматтык технологиялар курсун окутуунун мисалында)**» деген темадагы диссертацияны кабыл алууну сунуш кылат.

Эксперт,
Ж. Баласагын атындагы
Кыргыз улуттук университетинин
Компьютердик технологияр жана
жасалма иетеллект институтунун
Бизнес информатика билим берүү
программасынын башчысы,
педагогика илимдеринин кандидаты,
доцент

С. А. Нуржанова

Кол тамгасын "ТАСТЫКТАЙМ":

Ж. Баласагын отындагы
Кыргыз улуттук университетинин
кадрлар бөлүмүнүн башчысы

Н.Т. Курамаева

*Дата поступления
в ДС 9 13.23.601
07.12.2024г.
Ученый секретарь*

Жеңил